

METODOLOGIE din 9 martie 2023

privind măsurile de prevenire a violenței domestice

EMITENT

- MINISTERUL FAMILIEI, TINERETULUI ȘI EGALITĂȚII DE ȘANSE
- MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 332 din 20 aprilie 2023**

Data intrării în vigoare 20-04-2023

Notă

Aprobată prin **ORDINUL nr. 20.266/50/2023**, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 332 din 20 aprilie 2023.

Articolul 1

(1) Prezenta metodologie reglementează o serie de măsuri în vederea prevenirii violenței domestice, în scopul diminuării acestui fenomen și al creșterii gradului de conștientizare a efectelor acestuia atât de către agresor și de către victimă, cât și de către autorități publice și opinia publică.

(2) Obiectivele metodologiei vizează:

- a) utilizarea unei abordări unitare pentru prevenirea violenței domestice, înainte ca aceasta să apară;
- b) reducerea inechităților bazate pe discriminarea pe criteriul de sex;
- c) reducerea comportamentului antisocial al agresorilor;
- d) reducerea costurilor și consecințelor economice și sociale directe și indirecte asociate cu violența domestică.

Articolul 2

(1) Măsurile pentru prevenirea situațiilor de violență domestică reprezintă un element esențial în politicile publice, care trebuie să se regăsească, în mod obligatoriu, în toate acțiunile instituțiilor cu responsabilități în domeniul violenței domestice de la nivel local.

(2) Prevenirea violenței domestice presupune un set complex de măsuri, aplicabile de către instituțiile cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice; aceste măsuri au drept scop principal reducerea fenomenului violenței domestice și sprijinirea, cu prioritate, a potențialelor victime și descurajarea potențialilor agresori în ceea ce privește comiterea unor fapte de violență domestică, urmărindu-se schimbarea comportamentului social al acestora din urmă și reducerea factorilor care favorizează în mod direct și indirect comiterea actelor de violență domestică.

(3) Factorii care favorizează comiterea actelor de violență domestică se referă, în principal, la:

- a) atitudinile și stereotipurile sociale care legitimează rolul dominant al bărbatului;
- b) percepția asupra defacerii căsătoriei (nerecunoașterea de către agresor a defacerii căsătoriei/teama manifestată de către victimă, din diferite motive, de a se separa de agresor);
- c) nivelul ridicat de toleranță al societății față de violența domestică;
- d) prezentarea situațiilor de violență domestică prin mijloacele de comunicare în masă, fără a însoți aceste informații de sancțiuni aplicate agresorilor și de mijloace și măsuri de sprijin pentru victime;
- e) concepția agresorilor despre viață și familie, care este bazată pe mentalitatea tradițională de superioritate a bărbatului asupra femeii și pe un raport inegal de putere;
- f) consumul excesiv de alcool (unul sau ambii parteneri consumă alcool);
- g) gelozia partenerului/partenerilor;
- h) infidelitatea partenerului/partenerilor;
- i) problemele sexuale ale cuplului;
- j) certurile cu privire la copii (existența unor copii nedoriți/copii din alte relații, divergențele în legătură cu modul de creștere și educație a acestora, custodia copilului, realizarea programului de vizitare a copilului);
- k) dorința partenerei de a deveni independentă din punct de vedere financiar - consolidarea statutului femeii în familie;
- l) existența unor dificultăți care vulnabilizează cuplul (lipsa unei locuințe, venituri insuficiente, stare de boală a unuia sau a ambilor parteneri, lipsa locurilor de muncă/șomajul asociat cu sentimente de insecuritate);
- m) stresul asociat cu diverse evenimente neplăcute (pierderea serviciului, accident).

(4) Măsurile pentru prevenirea violenței domestice sunt accesibile și adaptate inclusiv la nevoile persoanelor cu dizabilități.

Articolul 3

(1) Aplicarea măsurilor de prevenire a violenței domestice implică colaborarea interinstituțională și abordarea interdisciplinară de către toate categoriile de profesioniști care interacționează în activitatea zilnică cu victime și agresori, cu accent, în principal, pe intervenția polițiștilor și a specialiștilor din cadrul direcțiilor generale de asistență

socială și protecția copilului/direcțiilor de asistență socială/serviciilor publice de asistență socială, denumite în continuare DGASPC/DAS/SPAS.

(2) În vederea realizării acțiunilor de prevenire a violenței domestice:

a) polițiștii care acționează la nivelul comunităților alături de reprezentanții DGASPC/DAS/SPAS, ai celorlalte instituții publice și organizațiilor neguvernamentale cu atribuții în domeniu desfășoară acțiuni de informare/educare a populației având ca scop cunoașterea măsurilor de protecție, schimbarea comportamentului persoanelor predispuse la comiterea actelor de violență domestică, precum și sprijinirea și orientarea victimelor, în sensul informării acestora cu privire la măsurile de protecție și serviciile sociale de care pot beneficia în vederea ieșirii din situația de criză;

b) specialiștii din cadrul DGASPC/DAS/SPAS desfășoară acțiuni de informare/educare a populației cu privire la tipurile de servicii sociale care pot fi accesate de către victime, măsurile de protecție de care pot beneficia și alte servicii specializate și necesare pentru ieșirea din situația de criză.

(3) Acțiunile de informare și educare a membrilor comunităților în scopul realizării prevenirii violenței domestice se pot realiza prin sprijinirea educației la toate nivelurile, desfășurarea evenimentelor de informare, dezvoltarea inițiativelor comunitare, facilitarea informării prin mijloace inovative, inclusiv prin mijloace electronice, și utilizarea resurselor mass-media.

(4) Reprezentanții administrației publice centrale și locale asigură pregătirea și instruirea persoanelor responsabile cu atribuții în domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice, în scopul întăririi capacității instituționale și a capacității de intervenție pentru realizarea prevenirii violenței domestice și a măsurilor de sprijin și protecție pentru victimele violenței domestice.

(5) Autoritățile administrației publice locale cu atribuții în prevenirea și combaterea violenței domestice au obligația de a include instruirea/formarea persoanelor responsabile cu atribuții în domeniu în strategiile și programele de dezvoltare regională, județeană și locală.

Articolul 4

(1) În cadrul activităților de prevenire a violenței domestice destinate agresorilor implicați în situațiile de violență domestică, reprezentanții poliției desfășoară următoarele activități:

a) informarea sau, după caz, atenționarea agresorului cu privire la măsurile și pedepsele ce pot fi aplicate, în scopul evitării actelor de violență domestică;

b) informarea agresorului cu privire la existența unei sesizări împotriva sa referitoare la un posibil caz de violență domestică, precum și la măsurile ce pot fi luate împotriva acestuia, cu scopul de a descuraja pe viitor comiterea altor fapte de violență domestică;

c) informarea și orientarea, la cererea agresorului, către serviciile rezidențiale care oferă cazare pentru persoanele fără adăpost sau adăposturile de noapte, gestionate de autoritățile administrației publice locale, în cazul emiterii unui ordin provizoriu de protecție;

d) informarea agresorului cu privire la efectele negative ale violenței domestice asupra victimelor, precum și cu privire la centrele de asistență destinate agresorilor în cadrul cărora aceștia pot beneficia de programe de consiliere psihologică, psihoterapie, tratamente psihiatrice, de dezintoxicare și dezalcoolizare.

(2) În cadrul activităților de prevenire a violenței domestice în legătură cu victimele violenței domestice, polițiștii desfășoară următoarele activități:

a) informarea victimelor violenței domestice cu privire la modalitățile prin care acestea pot fi sprijinite;

b) contactarea periodică a victimei, în vederea monitorizării evoluției stării de pericol, atunci când situația impune acest lucru;

c) informarea cu privire la tipurile de servicii sociale, precum și la alte servicii specializate existente la nivelul DGASPC/DAS/SPAS de care victima/agresorul poate beneficia și oferirea de materiale/flyere care conțin informații despre numărul unic de urgență destinat victimelor violenței domestice, numerele de telefon ale serviciilor sociale existente la nivel local, informații despre asistența juridică, psihologică, vocațională pe care o pot solicita.

(3) Măsurile de prevenire a situațiilor de violență domestică au drept scop influențarea schimbării comportamentului agresorului, în sensul conștientizării de către acesta a caracterului antisocial și auto-distructiv al faptelor sale.

(4) Măsurile de prevenire a violenței domestice sunt aplicate agresorilor în funcție de caracteristicile individuale ale acestora și de gradul de pericol social al faptelor comise.

Articolul 5

În cadrul activităților de prevenire a violenței domestice, la nivel local, reprezentanții autorităților administrației publice locale, DGASPC/DAS/SPAS desfășoară următoarele activități specifice:

a) includerea problematicei prevenirii și combaterii violenței domestice în cadrul strategiilor și programelor de dezvoltare locală, județeană, regională;

b) furnizarea de sprijin logistic, informațional și material compartimentelor cu atribuții în prevenirea și combaterea violenței domestice;

c) informarea și sprijinirea polițiștilor care intervin în situațiile de violență domestică, cu privire la tipurile de servicii specializate existente la nivelul DGASPC/DAS/SPAS de care victima/agresorul poate beneficia, existența numărului unic de urgență destinat victimelor violenței domestice, numerele de telefon ale serviciilor sociale existente la nivel local, informații despre asistența juridică, psihologică, vocațională pe care o pot solicita;

d) identificarea și prevenirea situațiilor de risc pentru părțile implicate în conflict și îndrumarea acestora spre servicii de specialitate;

e) dezvoltarea de programe și proiecte specifice de prevenire și combatere a violenței domestice;

f) acordarea de sprijin agresorilor în vederea includerii acestora în cadrul unor programe de consiliere psihologică, psihoterapie, tratamente psihiatrice, de dezintoxicare și dezalcoolizare;

g) furnizarea informațiilor necesare către polițiști privind existența în plan local a centrelor rezidențiale care oferă cazare pentru persoanele fără adăpost sau a adăposturilor de noapte, gestionate de autoritățile administrației publice locale, în vederea facilitării orientării către acestea, la cererea agresorului, în cazul emiterii unui ordin provizoriu de protecție;

h) facilitarea cooperării eficiente dintre echipa mobilă și organele de poliție;

i) alocarea în bugetul anual a unor sume pentru măsurile care vizează prevenirea și combaterea violenței domestice.

Articolul 6

În cadrul activităților de prevenire a violenței domestice, desfășurate la nivelul comunităților, reprezentanții autorităților administrației publice locale de la nivelul SPAS au următoarele atribuții:

a) derulează activități menite să asigure prevenirea primară a faptelor de violență, precum:

1. intervenții pentru conștientizarea riscurilor pentru sănătate și siguranța persoanelor, în vederea reducerii consumului abuziv de alcool, substanțe psihotrope, droguri, prin campanii și acțiuni locale: caravane de informare, prezentarea de spectacole de tip teatru-forum, prezentarea unor filme și documentare, dialog interactiv cu membrii comunității;

2. acțiuni educative/programe realizate la nivelul școlilor, instituțiilor, membrilor comunității în vederea eliminării stereotipurilor și prejudecăților și promovării egalității de șanse între femei și bărbați: vizionarea de filme, documentare, reprezentații de tip teatru-forum, seminare, întâlniri;

3. informarea membrilor comunității cu privire la tipurile de violență domestică și categoriile de victime, inclusiv copii martori/victime, prin dezvoltarea inițiativelor comunitare, facilitarea informării prin mijloace inovative, inclusiv prin mijloace electronice, și utilizarea resurselor mass-media;

4. formularea unor propuneri/acțiuni locale care să fie cuprinse în strategiile locale;

b) desfășoară activități menite să asigure prevenirea secundară a faptelor de violență, pentru evitarea repetării acestora, prin:

1. acțiuni de încurajare a raportării faptelor de violență domestică de către victime sau de către ceilalți membri ai comunității;

2. evaluarea inițială a gradului de risc din perspectiva acordării serviciilor sociale, pe baza fișei pentru evaluarea gradului de risc, întocmită la momentul emiterii ordinului de protecție provizoriu, și stabilirea măsurilor de siguranță necesare pentru victimele violenței domestice;

3. informarea membrilor comunității cu privire la măsurile de protecție a victimelor și tipurile de sancțiuni/pedepse care pot fi aplicate agresorilor, prin dezvoltarea inițiativelor comunitare, facilitarea informării prin mijloace inovative, inclusiv prin mijloace electronice, și utilizarea resurselor mass-media;

4. consilierea victimelor și elaborarea planurilor de siguranță;

5. informarea continuă cu privire la tipurile de măsuri integrate, servicii și servicii sociale care pot fi accesate la nivelul furnizorilor publici și privați pentru facilitarea ieșirii din situațiile de violență domestică și prezentarea unor exemple de succes care să crească nivelul de încredere în intervenția autorităților statului și a organizațiilor neguvernamentale din domeniu;

c) desfășoară activități vizând prevenirea terțiară prin acordarea sprijinului continuu victimelor și responsabilizarea agresorilor în vederea reabilitării, prin:

1. organizarea unor grupuri de sprijin și aplicarea altor măsuri destinate victimelor violenței domestice, care trec prin situații repetate de violență domestică, pentru a le ajuta să se dezvolte la nivel personal și să evite situațiile de abuz/reîntoarcerea în mediul violent;

2. programe de intervenție destinate agresorilor pentru a împiedica repetarea actelor de violență în viitor.

Articolul 7

(1) Eficacitatea activității de prevenire a situațiilor de violență domestică este asigurată prin cooperarea permanentă a polițiștilor cu reprezentanții DGASPC/DAS/SPAS, ai altor servicii publice sau specializate de la nivel local și ai organizațiilor neguvernamentale.

(2) Autoritățile administrației publice locale realizează acțiuni de prevenire a situațiilor de violență domestică în comunitate, în colaborare cu instituțiile de învățământ, organizațiile de cult, organizațiile neguvernamentale, precum și cu implicarea voluntarilor.

(3) Activitățile de prevenire a situațiilor de violență domestică se realizează pe baza colaborării și prin consolidarea parteneriatelor interinstituționale în scopul abordării integrate și formulării unui răspuns adecvat la problematica violenței domestice prin diferite mijloace, inclusiv prin elaborarea și implementarea în parteneriat a unor acțiuni și /sau programe/proiecte specifice.

(4) În vederea derulării activităților de prevenire a situațiilor de violență domestică, autoritățile administrației locale pot solicita sprijinul echipei intersectoriale locale pentru prevenirea violenței asupra copilului și a violenței domestice.

Articolul 8

În vederea asigurării unei abordări coordonate la nivel interinstituțional, în plan local se aplică următoarele tipuri de măsuri pentru prevenirea situațiilor de violență domestică:

a) desfășurarea de campanii publice și programe educaționale de prevenire a fenomenului violenței domestice, cu accent pe egalitatea de șanse între femei și bărbați și drepturi egale în relațiile de cuplu, recunoașterea din timp a semnelor unei relații abuzive și a formelor de violență, efectele negative ale violenței domestice și mijloace de suport disponibile;

b) organizarea în instituțiile de învățământ a unor seminare în vederea diseminării normelor civice, a reglementărilor în vigoare vizând prevenirea și combaterea violenței domestice, egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, respectul reciproc, rezolvarea nonviolentă a conflictelor în relațiile interpersonale, dreptul la integritate personală, precum și combaterea stereotipurilor care creează discriminare, adaptate vârstei și înțelegerii elevilor;

c) stimularea consolidării spiritului civic în rândul cetățenilor în vederea încurajării acestora cu privire la sesizarea organelor abilitate în cazul existenței unor situații de violență domestică;

d) dezvoltarea unor programe de asistență specializată destinate victimelor, precum și de asistență specializată destinată agresorilor;

e) desfășurarea unor acțiuni de promovare a exemplelor pozitive de intervenție eficace, în scopul creșterii încrederii victimelor în intervenția autorităților și a nivelului de raportare a faptelor de violență domestică;

f) organizarea de campanii de sensibilizare a opiniei publice în vederea creșterii gradului de conștientizare asupra efectelor traumatice, în special asupra copiilor, ale fenomenului violenței domestice, cu accent asupra situațiilor concrete de victimizare/revictimizare, ca rezultat al actelor de violență, precum și asupra măsurilor întreprinse de către autorități.
